Y Pwyllgor Cyllid

Craffu ar Gyllideb Atodol Gyntaf Llywodraeth Cymru 2016-17

Gorffennaf 2016

Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Y Pwyllgor Cyllid

Cynulliad Cenedlaethol Cymru yw’r corff sy’n cael ei ethol yn ddemocrataidd i gynrychioli buddiannau Cymru a’i phobl, i ddeddfu ar gyfer Cymru ac i ddwyn Llywodraeth Cymru i gyfrif.

Gallwch weld copi electronig o’r adroddiad hwn ar wefan y Cynulliad Cenedlaethol:
www.cynulliad.cymru/SeneddCyllid

Gellir cael rhagor o gopïau o’r ddogfen hon mewn ffurfiau hygyrch, yn cynnwys Braille, print bras, fersiwn sain a chopïau caled gan:

Y Pwyllgor Cyllid
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA

Ffôn: **0300 200 6565**
E-bost: **SeneddCyllid@cynulliad.cymru**
Twitter: **@SeneddCyllid**

© Hawlfraint Comisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru 2016
Ceir atgynhyrchu testun y ddogfen hon am ddim mewn unrhyw fformat neu gyfrwng cyn belled ag y caiff ei atgynhyrchu’n gywir ac na chaiff ei ddefnyddio mewn cyd-destun camarweiniol na difrïol. Rhaid cydnabod mai Comisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru sy’n berchen ar hawlfraint y deunydd a rhaid nodi teitl y ddogfen.

Y Pwyllgor Cyllid

Craffu ar Gyllideb Atodol Gyntaf Llywodraeth Cymru 2016-17

Gorffennaf 2016

Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Y Pwyllgor Cyllid

Y Pwyllgor Cyllid

Cyflawni swyddogaethau'r pwyllgor cyfrifol fel y'u nodir yn Rheol Sefydlog 19; swyddogaethau'r pwyllgor cyfrifol fel y'u nodir yn Rheolau Sefydlog 18.10 a 18.11; ac ystyried unrhyw fater arall sy'n ymwneud â Chronfa Gyfunol Cymru.

Aelodau cyfredol y Pwyllgor:

Simon Thomas (Cadeirydd)
Plaid Cymru
Canolbarth a Gorllewin Cymru

Mike Hedges
Llafur Cymru
Dwyrain Abertawe

Steffan Lewis
Plaid Cymru
Dwyrain De Cymru

Eluned Morgan
Llafur Cymru
Canolbarth a Gorllewin Cymru

Nick Ramsay
Ceidwadwyr Cymreig
Mynwy

Mark Reckless
Plaid Annibyniaeth y Deyrnas Unedig (UKIP)
Dwyrain De Cymru

David Rees
Llafur Cymru
Aberafan

Roedd yr Aelodau canlynol hefyd yn aelodau o'r pwyllgor yn ystod yr ymchwiliad hwn:

Jeremy Miles
Llafur Cymru
Castell-nedd

Adam Price
Plaid Cymru
Dwyrain Caerfyrddin a Dinefwr

Roedd yr Aelod canlynol yn bresennol fel dirprwy yn ystod yr ymchwiliad hwn:

Neil Hamilton
Plaid Annibyniaeth y Deyrnas Unedig (UKIP)
Canolbarth a Gorllewin Cymru

Cynnwys

Argymhellion 5
Trosolwg 6
Trafod y Gyllideb Atodol Gyntaf ar gyfer 2016-17 8
Tystion 14

Argymhellion

Argymhelliad 1. Mae'r Pwyllgor yn argymell y dylai Llywodraeth Cymru barhau i fanteisio ar gyfleoedd i leihau'r gost o gynnal etholiadau i drethdalwyr. .... (Tudalen 11)

Argymhelliad 2. Mae'r Pwyllgor yn argymell y dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi mwy o dystiolaeth sy'n nodi'r rhesymeg y tu ôl i ddyraniadau'r gyllideb yn y dyfodol, fel y cynllun rhyddhad ardrethi busnes, gan gynnwys manylion am yr effaith economaidd a ragwelir. Bydd hyn yn helpu Aelodau'r Cynulliad a phobl Cymru i graffu ar raglenni o ran eu llwyddiant a'u gwerth am arian. Cyflwyno'r gyllideb ac arian canlyniadol Barnett. .... (Tudalen 12)

Argymhelliad 3. Mae'r Pwyllgor yn argymell y dylai Ysgrifennydd y Cabinet gyflwyno gwybodaeth i sicrhau ei bod yn bosibl olrhain dyraniadau i adrannau a phrosiectau mawr yn ystod tymor y Cynulliad hwn. Dylai hyn gynnwys galluogi cymariaethau i gael eu gwneud pan fydd portffolios Ysgrifenyddion Cabinet yn newid. .... (Tudalen 13)

Argymhelliad 4. Mae'r Pwyllgor yn argymell y dylai Ysgrifennydd y Cabinet roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor am drafodaethau â Thrysorlys y DU ynghylch unrhyw benderfyniadau a allai arwain at newidiadau i gyllideb Llywodraeth Cymru yn y misoedd nesaf. .... (Tudalen 13)

Trosolwg

1. Gosodwyd y Gyllideb Atodol gyntaf ar gyfer 2016-17[1] gan Mark Drakeford AC, Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a Llywodraeth Leol (Ysgrifennydd y Cabinet), ar 21 Mehefin 2016. Yn ogystal, cyflwynwyd nodyn esboniadol[2] a thablau yn dangos y dyraniadau i'r prif grwpiau gwariant (MEG).

2. Mae proses y gyllideb yng Nghymru wedi'i nodi yn Rhan 5 o **Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006**[3] ac yn **Rheolau Sefydlog**[4] **Cynulliad Cenedlaethol Cymru** (y Cynulliad). Dyma gamau'r broses:

- **Cynigion y gyllideb ddrafft**: mae'r rhain yn nodi cynlluniau gwariant Llywodraeth Cymru fel y gall y Cynulliad graffu arnynt a'u diwygio;
- **Cynnig cyllideb blynyddol**: mae'r rhain yn ceisio awdurdodiad ffurfiol y Cynulliad ar gyfer yr adnoddau a ddefnyddir yn ystod y flwyddyn ariannol, yn seiliedig ar y Gyllideb Derfynol;
- **Cynigion cyllideb atodol**: mae'r rhain yn ceisio awdurdodiad ar gyfer newidiadau yn ystod y flwyddyn i'r cynnig cyllideb blynyddol. Fel arfer, ceir dwy gyllideb atodol bob blwyddyn ariannol, un ym mis Mehefin ac un ym mis Chwefror.

3. Mae'r gyllideb atodol yn diwygio Cyllideb Derfynol 2016-17,[5] a gymeradwywyd gan y Pedwerydd Cynulliad ar 8 Mawrth 2016.

4. Mae'r gyllideb atodol yn nodi sut y mae Llywodraeth Cymru yn bwriadu gwario mwy nag £16 biliwn yn 2016-17. O'r arian hwnnw, mae £14.5 biliwn wedi'i ddyrannu i Adrannau Llywodraeth Cymru (a elwir yn derfyn gwariant adrannol, neu DEL). Mae Ffigur 1 yn dangos y dyraniadau i adrannau.

5. O'r £1.5 biliwn sy'n weddill, mae tua £1 biliwn yn gysylltiedig â derbynebau ardrethi busnes a gaiff eu hailddosbarthu ymhlith awdurdodau lleol, a Gwariant Arall a Reolir yn Flynyddol (neu AME) yw'r £0.5 biliwn sydd ar ôl.

6. Yn ogystal, cedwir £0.6 biliwn fel cronfa wrth gefn ganolog i'w dyrannu yn ddiweddarach yn y flwyddyn ariannol.

7. Ymddangosodd Ysgrifennydd y Cabinet gerbron y Pwyllgor Cyllid (y Pwyllgor) ar 28 Mehefin 2016. Mae'r adroddiad hwn yn cyflwyno casgliadau ac argymhellion y Pwyllgor, sy'n seiliedig ar y dystiolaeth a ddaeth i law.

---

[1] http://www.assembly.wales/laid%20documents/gen-ld10676/gen-ld10676-w.pdf
[2] http://gov.wales/docs/caecd/publications/160621-note-cy.pdf
[3] http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/32/contents
[4] http://www.assembly.wales/cy/bus-home/Pages/bus-assembly-guidance.aspx
[5] http://www.assembly.wales/laid%20documents/gen-ld10600/gen-ld10600-w.pdf

Ffigur 1

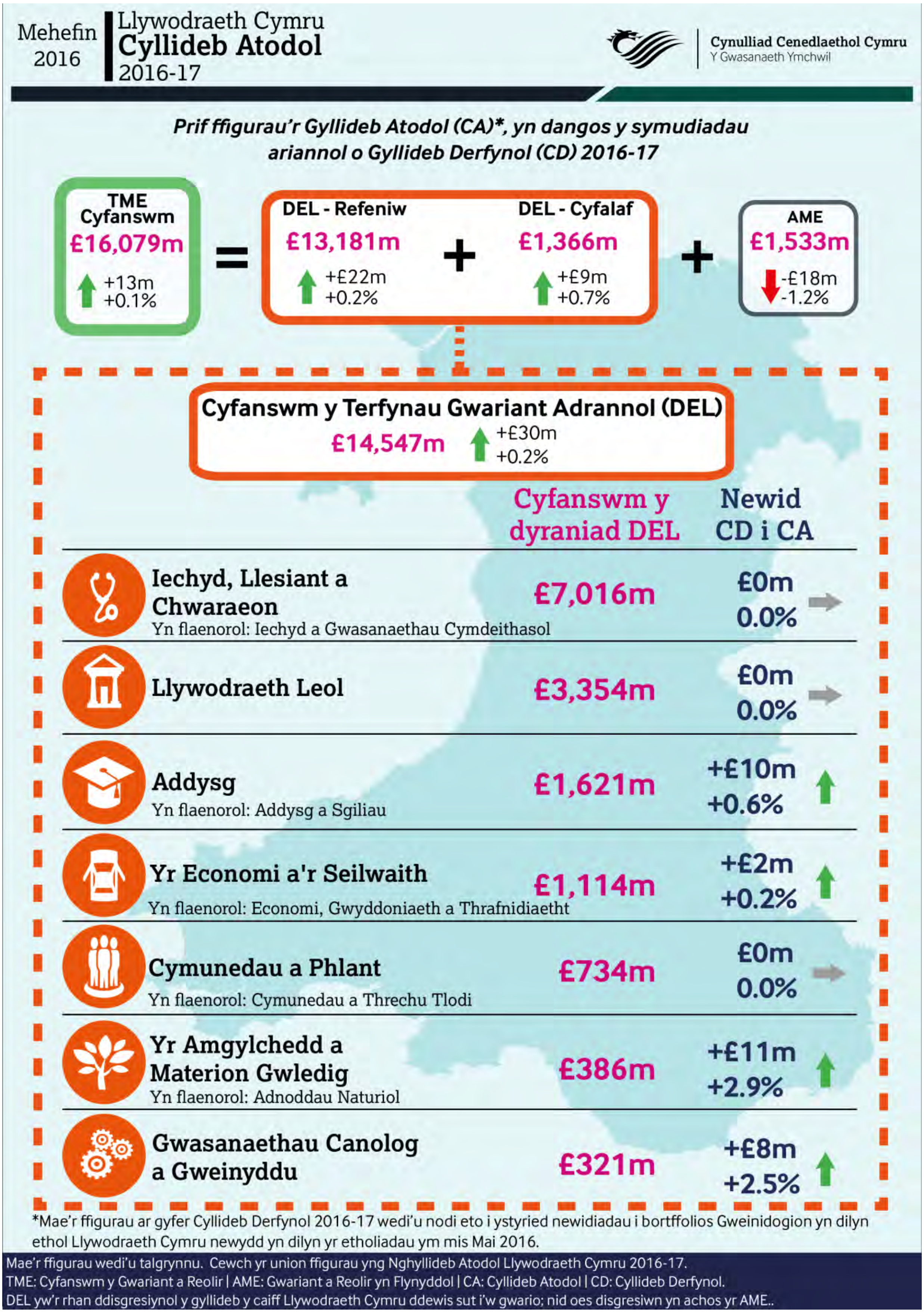
Mehefin 2016
Llywodraeth Cymru
Cyllideb Atodol
2016-17
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Y Gwasanaeth Ymchwil
Prif ffigurau'r Gyllideb Atodol (CA)*, yn dangos y symudiadau ariannol o Gyllideb Derfynol (CD) 2016-17
TME Cyfanswm
£16,079m
+13m
+0.1%
=
DEL - Refeniw
£13,181m
+£22m
+0.2%
+
DEL - Cyfalaf
£1,366m
+£9m
+0.7%
+
AME
£1,533m
-£18m
-1.2%
Cyfanswm y Terfynau Gwariant Adrannol (DEL)
£14,547m
+£30m
+0.2%
Cyfanswm y dyraniad DEL
Newid CD i CA
Iechyd, Llesiant a Chwaraeon
Yn flaenorol: Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol
£7,016m
£0m
0.0%
Llywodraeth Leol
£3,354m
£0m
0.0%
Addysg
Yn flaenorol: Addysg a Sgiliau
£1,621m
+£10m
+0.6%
Yr Economi a'r Seilwaith
Yn flaenorol: Economi, Gwyddoniaeth a Thrafnidiaetht
£1,114m
+£2m
+0.2%
Cymunedau a Phlant
Yn flaenorol: Cymunedau a Threchu Tlodi
£734m
£0m
0.0%
Yr Amgylchedd a Materion Gwledig
Yn flaenorol: Adnoddau Naturiol
£386m
+£11m
+2.9%
Gwasanaethau Canolog a Gweinyddu
£321m
+£8m
+2.5%
*Mae'r ffigurau ar gyfer Cyllideb Derfynol 2016-17 wedi'u nodi eto i ystyried newidiadau i bortffolios Gweinidogion yn dilyn ethol Llywodraeth Cymru newydd yn dilyn yr etholiadau ym mis Mai 2016.
Mae'r ffigurau wedi'u talgrynnu. Cewch yr union ffigurau yng Nghyllideb Atodol Llywodraeth Cymru 2016-17.
TME: Cyfanswm y Gwariant a Reolir | AME: Gwariant a Reolir yn Flynyddol | CA: Cyllideb Atodol | CD: Cyllideb Derfynol.
DEL yw'r rhan ddisgresiynol y gyllideb y caiff Llywodraeth Cymru ddewis sut i'w gwario; nid oes disgresiwn yn achos yr AME..

Trafod y Gyllideb Atodol Gyntaf ar gyfer 2016-17

Cefndir

8. Prif bwrpas y gyllideb atodol oedd ailstrwythuro'r gyllideb er mwyn adlewyrchu'r newidiadau ym mhortffolios Gweinidogion Llywodraeth newydd Cymru yn dilyn etholiad Cynulliad Cenedlaethol Cymru ym mis Mai 2016. Yn ogystal, gwnaed nifer fach o ddyraniadau o gronfeydd wrth gefn i adlewyrchu dyraniadau a wnaed gan Lywodraeth flaenorol Cymru nad oeddent yn y gyllideb derfynol. Daw'r dyraniadau hyn i gyfanswm o £21.5 miliwn mewn refeniw ac ychydig yn llai na £9 miliwn mewn cyfalaf.

9. Mae'r dyraniadau refeniw yn cynnwys:

- £10 miliwn i'r prif grŵp gwariant (MEG) Addysg **ar gyfer Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru** (CCAUC). O'r swm hwn, dyrennir £5 miliwn i gefnogi astudio rhan-amser mewn prifysgolion, a bydd y £5 miliwn sy'n weddill yn cael ei ddefnyddio i ariannu gwaith ymchwil;
- £7.7 miliwn i'r MEG Gwasanaethau Canolog a Gweinyddu i dalu am gost etholiad Cynulliad Cenedlaethol Cymru a gynhaliwyd ym mis Mai 2016;
- £2.3 miliwn i MEG yr Amgylchedd a Materion Gwledig ar gyfer mesurau **amddiffyn rhag llifogydd**; a
- £1.5 miliwn i'r **cynllun rhyddhad ardrethi busnes a gyhoeddwyd ar gyfer Ardal Fenter Glannau Port Talbot**.

10. Mae'r dyraniadau cyfalaf yn cynnwys:

- Tri dyraniad i MEG yr Amgylchedd a Materion Gwledig, yn cynnwys £5 miliwn ar gyfer **cynlluniau rheoli perygl llifogydd ac arfordiroedd ledled Cymru**, £2.5 miliwn ar gyfer Camlas Aberhonddu a Sir Fynwy a £985,000 ar gyfer **cynllun lliniaru llifogydd Tal-y-bont**;
- £500,000 i MEG yr Economi a'r Seilwaith ar gyfer **gwelliannau i system ddraenio yr A55**.

11. Mae'r siart cylch yn ffigur 2 yn dangos cyfanswm y dyraniadau DEL fesul adran. Gellir gweld bod y MEG Iechyd, Llesiant a Chwaraeon wedi cael dyraniad sy'n agos at hanner cyfanswm y DEL yn 2016-17.

Ffigur 2

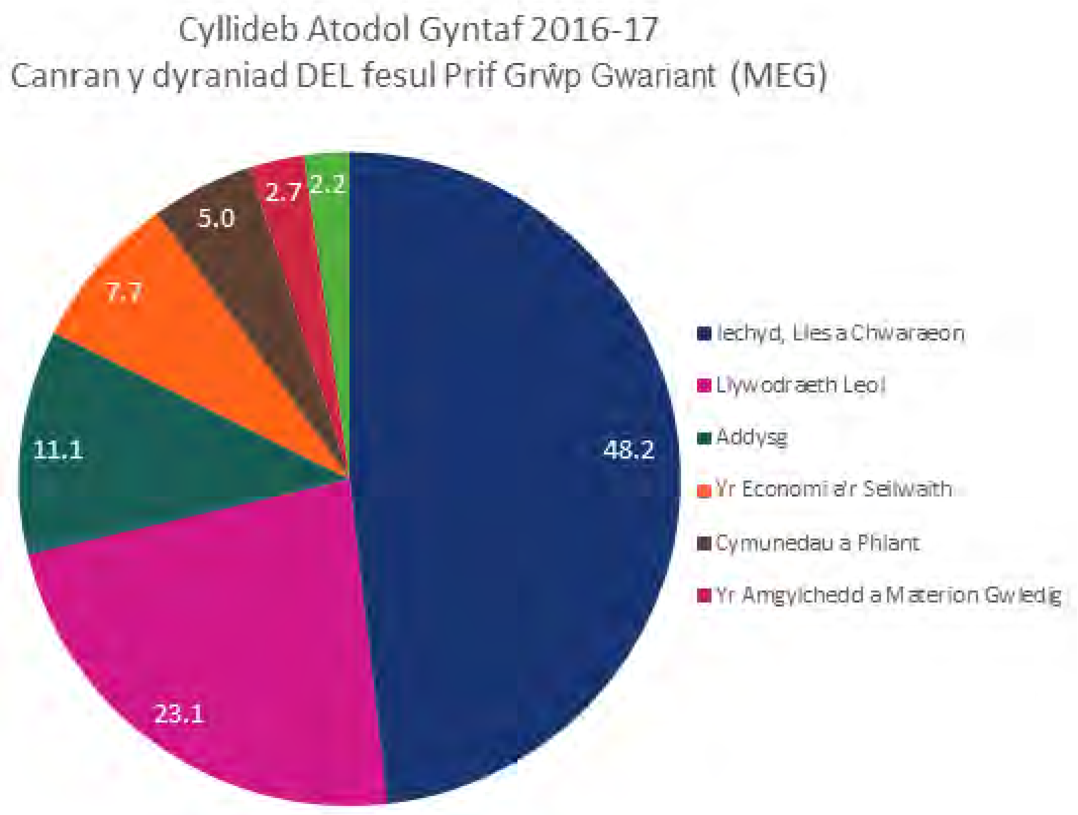

Safbwynt y Pwyllgor

12. Ar y cyfan, roedd y Pwyllgor yn fodlon ar y cynigion yn y gyllideb atodol a nododd mai prif bwrpas y gyllideb atodol oedd ailstrwythuro er mwyn adlewyrchu'r newidiadau ym mhortffolios Gweinidogion Llywodraeth newydd Cymru.

Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru

13. Un o'r materion a archwiliwyd yn fanwl yng **ngwaith craffu Pwyllgor Cyllid y Pedwerydd Cynulliad ar Gyllideb Ddrafft 2016-17** oedd y gostyngiadau arfaethedig ar gyfer Addysg Uwch.

14. Yn wreiddiol, nododd Cyllideb Ddrafft 2016-17 ostyngiad o £41.1 miliwn yng nghyllid CCAUC o gymharu â'r ffigur ar gyfer y sector addysg uwch yn 2015-16. Yng Nghyllideb Derfynol 2016-17, newidiwyd y swm hwn i ostyngiad o £20 miliwn. Bellach, ni weithredir y trosglwyddiad technegol o £21.1 miliwn o gyllideb CCAUC i'r llinell gyllideb y telir y grant ffioedd dysgu ohoni.

15. **Hefyd, yn nogfennau'r Gyllideb Derfynol**, roedd ymrwymiad i ddarparu £10 miliwn yn rhagor o gyllid i gyllideb CCAUC yn y gyllideb atodol hon, sef £5 miliwn ar gyfer darpariaeth astudio ran-amser a £5 miliwn ar gyfer gwaith ymchwil. Mae'r dyraniadau hyn bellach wedi eu gwneud yn y gyllideb atodol.

16. Cadarnhaodd Ysgrifennydd y Cabinet y byddai'r £10 miliwn a ddyrannwyd i gyllideb CCAUC yn cael ei ddyrannu fel y nodir yn y Gyllideb Derfynol gyda £5 miliwn ar gyfer darpariaeth astudio ran-amser a £5 miliwn ar gyfer gwaith ymchwil.[6]

17. Dywedodd fod y dyraniad wedi'i gynnwys yn y gyllideb atodol yn hytrach na'r gyllideb derfynol am fod amserlen cyllideb Llywodraeth Cymru yn hwyr y llynedd o ganlyniad i adolygiad cynhwysfawr o wariant Llywodraeth y DU. Dywedodd fod y mater penodol hwn wedi dod i'r amlwg rhwng y gyllideb ddrafft a'r gyllideb derfynol.[7]

Safbwynt y Pwyllgor

18. Roedd y Pwyllgor yn falch o weld bod yr ymrwymiad a wnaed ar adeg y Gyllideb Derfynol yn cael ei adlewyrchu yn llythyr cylch gwaith CCAUC ar gyfer 2016-17, a hefyd yn y gyllideb atodol hon.

Benthyciadau i fyfyrwyr

19. Roedd y prif newidiadau o ran gwariant AME yn y gyllideb atodol yn ymwneud â benthyciadau i fyfyrwyr. Mae'r rhain yn dangos cynnydd o £8.2 miliwn mewn refeniw a gostyngiad o £35.5 miliwn yn y cyfalaf a ddyranwyd, a hynny er mwyn adlewyrchu'r rhagolygon diweddaraf ar gyfer benthyciadau myfyrwyr.

20. Ar y mater hwn, dywedodd yr Ysgrifennydd Cabinet fod yr arian sy'n cael ei ddarparu i gefnogi benthyciadau myfyrwyr yn gyfnewidiol iawn, a bod nifer o ffactorau y tu ôl i'r newidiadau nad ydynt o ganlyniad i newidiadau ym mholisi'r Llywodraeth.[8] Eglurodd:

> "student numbers go up and down; the money you hand out is balanced by the money you're getting back in through repayments and repayments go up and down; and, this year in particular, for the first time, there is the first year of a revised system of part-time loans for students, which, additionally, makes the system volatile."[9]

21. Eglurodd Ysgrifennydd y Cabinet fod y system ddiwygiedig ar gyfer benthyciadau rhan-amser i fyfyrwyr yn un ffactor sydd wedi dod i'r fei o ganlyniad i newid ym mholisi'r Llywodraeth.[10]

Costau'r etholiad

22. Yn y gyllideb atodol, nodir dyraniad o £7.7 miliwn i'r MEG Gwasanaethau Canolog a Gweinyddu i dalu am gost etholiad Cynulliad Cenedlaethol Cymru a gynhaliwyd ar 5 Mai 2016. Mae'r dyraniad hwn yn cynnwys y costau gweinyddol sy'n gysylltiedig â'r etholiadau. Yn dilyn etholiad blaenorol y Cynulliad a gynhaliwyd yn 2011, **gwnaed dyraniad tebyg yn y gyllideb atodol gyntaf a gynhaliwyd ar ôl yr etholiad**.

23. Mynegodd y Pwyllgor bryderon mai amcangyfrif oedd y dyraniad o £7.7 miliwn i dalu am gost yr etholiad o hyd. Dywedodd Ysgrifennydd y Cabinet fod £4 miliwn o'r £7.7 miliwn hwnnw yn gost sefydlog a godir gan y Post Brenhinol ar gyfer dosbarthu deunydd ynglŷn â'r etholiad.[11]

---

[6] Cynulliad Cenedlaethol Cymru, y Pwyllgor Cyllid, Cofnod y Trafodion drafft, paragraff 30, 28 Mehefin 2016
[7] Cynulliad Cenedlaethol Cymru, y Pwyllgor Cyllid, Cofnod y Trafodion drafft, paragraff 31, 28 Mehefin 2016
[8] Cynulliad Cenedlaethol Cymru, y Pwyllgor Cyllid, Cofnod y Trafodion drafft, paragraff 39, 28 Mehefin 2016
[9] Cynulliad Cenedlaethol Cymru, y Pwyllgor Cyllid, Cofnod y Trafodion drafft, paragraff 39, 28 Mehefin 2016
[10] Cynulliad Cenedlaethol Cymru, y Pwyllgor Cyllid, Cofnod y Trafodion drafft, paragraff 44, 28 Mehefin 2016
[11] Cynulliad Cenedlaethol Cymru, y Pwyllgor Cyllid, Cofnod y Trafodion drafft, paragraff 49, 28 Mehefin 2016

24. Aeth Ysgrifennydd y Cabinet ymlaen i ddweud bod y £3.7 miliwn sy'n weddill ar gael i swyddogion canlyniadau am y gwaith o gynnal etholiadau yn eu hardaloedd. Dywedodd iddynt gyrraedd y ffigur hwn drwy edrych ar gostau'r etholiad diwethaf yn 2011 ac yna addasu'r ffigur yn unol â chwyddiant.[12]

25. Nododd fod etholiadau Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu wedi'u cynnal ar yr un diwrnod ag etholiad y Cynulliad yn 2016 a bod hynny wedi gwneud gwahaniaeth sylweddol. Dywedodd fod y £7.7 miliwn yn llai na chost etholiad 2011 gan fod rhai costau wedi'u rhannu â'r Swyddfa Gartref, sy'n gyfrifol am etholiad Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu.[13]

26. Pan ofynnwyd pam nad oedd y gost wedi'i chynnwys yn y gyllideb derfynol, dywedodd Ysgrifennydd y Cabinet:

> "It is easier to be accurate when you're estimating the costs of something that has happened, rather than when you're trying to do it prospectively."[14]

27. Cadarnhaodd y byddai'r gost derfynol yn cael ei chynnwys yn yr ail gyllideb atodol, unwaith y daw'n hysbys, ac roedd yn disgwyl y byddai hynny ym mis Chwefror 2017.[15]

Safbwynt y Pwyllgor

28. Roedd y Pwyllgor yn falch o glywed bod y dyraniad a wnaed ar gyfer etholiad y Cynulliad a gynhaliwyd ym mis Mai 2016 yn is nag ar gyfer yr etholiad blaenorol yn 2011 am fod y Llywodraeth wedi rhannu'r costau â'r Swyddfa Gartref. Rydym am gadw'r costau hyn mor isel â phosibl, a sicrhau ar yr un pryd fod staff sy'n gweithio i gefnogi'r gwaith o gynnal etholiadau yn cael lefel addas o dâl.

Argymhelliad 1. Mae'r Pwyllgor yn argymell y dylai Llywodraeth Cymru barhau i fanteisio ar gyfleoedd i leihau'r gost o gynnal etholiadau i drethdalwyr.

Ardal Fenter Glannau Port Talbot

29. Mae'r gyllideb atodol yn dyrannu £1.5 miliwn i'r cynllun rhyddhad ardrethi busnes yn Ardal Fenter Glannau Port Talbot[16]. Mae'r cynllun ar agor i fusnesau bach a chanolig, a rhoddir blaenoriaeth i fusnesau newydd a busnesau sydd yn cynyddu eu gweithluoedd llawn-amser parhaol.

30. Ar ôl i Tata Steel gyhoeddi ym mis Ionawr 2016 y byddai swyddi'n cael eu colli, dywedodd Ysgrifennydd y Cabinet fod y Gweinidog dros yr Economi ar y pryd, Edwina Hart AC, wedi cyflwyno nifer o fesurau a bod y cynllun rhyddhad ardrethi busnes yn rhan o'r mesurau ehangach i wneud y sefyllfa'n fwy diogel i'r busnesau sydd eisoes yn yr ardal, a'i gwneud yn fwy tebygol y gallant ehangu a denu busnesau eraill yno.[17]

31. Dywedodd Ysgrifennydd y Cabinet ei fod yn hyderus y byddai'r £1.5 miliwn yn gwneud gwahaniaeth.[18] Dywedodd fod y cynllun rhyddhad ardrethi busnes wedi'i gyflwyno ar y sail a ganlyn:

> "the history of successful interventions elsewhere, in other enterprise zones, where there was evidence that a relief scheme of this sort did assist existing

---

[12] Cynulliad Cenedlaethol Cymru, y Pwyllgor Cyllid, Cofnod y Trafodion drafft, paragraff 49, 28 Mehefin 2016
[13] Cynulliad Cenedlaethol Cymru, y Pwyllgor Cyllid, Cofnod y Trafodion drafft, paragraff 50, 28 Mehefin 2016
[14] Cynulliad Cenedlaethol Cymru, y Pwyllgor Cyllid, Cofnod y Trafodion drafft, paragraff 55, 28 Mehefin 2016
[15] Cynulliad Cenedlaethol Cymru, y Pwyllgor Cyllid, Cofnod y Trafodion drafft, paragraff 55, 28 Mehefin 2016
[16] **https://businesswales.gov.wales/enterprisezones/cy/cynllun-ardrethi-busnes-0**
[17] Cynulliad Cenedlaethol Cymru, y Pwyllgor Cyllid, Cofnod y Trafodion drafft, paragraff 9, 28 Mehefin 2016
[18] Cynulliad Cenedlaethol Cymru, y Pwyllgor Cyllid, Cofnod y Trafodion drafft, paragraff 16, 28 Mehefin 2016

> local businesses to deal with the circumstances they now found themselves in, to be in a better position to expand, and to take on workers where labour was available, but, also, in making the area additionally attractive to other businesses to locate."[19]

Safbwynt y Pwyllgor

32. Mae'r Pwyllgor yn nodi'r dyraniad yn y gyllideb i Ardal Fenter Glannau Port Talbot. Fodd bynnag, hoffai'r Pwyllgor glywed mwy am y dystiolaeth sy'n sail i benderfyniadau o'r fath. Rydym yn croesawu ymrwymiad Ysgrifennydd y Cabinet i ddarparu'r wybodaeth sydd gan Lywodraeth Cymru ynghylch y gost fesul pob swydd a gaiff ei chreu a'i diogelu drwy'r cynlluniau hyn.

Argymhelliad 2. Mae'r Pwyllgor yn argymell y dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi mwy o dystiolaeth sy'n nodi'r rhesymeg y tu ôl i ddyraniadau'r gyllideb yn y dyfodol, fel y cynllun rhyddhad ardrethi busnes, gan gynnwys manylion am yr effaith economaidd a ragwelir. Bydd hyn yn helpu Aelodau'r Cynulliad a phobl Cymru i graffu ar raglenni o ran eu llwyddiant a'u gwerth am arian. Cyflwyno'r gyllideb ac arian canlyniadol Barnett

33. Cafodd Pwyllgor Cyllid y Pedwerydd Cynulliad drafferthion wrth ddilyn hynt a chymharu'r newidiadau i'r dyraniadau adrannol oherwydd i gyfrifoldebau gael eu newid a'u trosglwyddo rhwng adrannau Llywodraeth Cymru yn rheolaidd.

34. Dywedodd Ysgrifennydd y Cabinet mai prif bwrpas y gyllideb atodol oedd sicrhau bod datganiad pendant yn cael ei wneud ynglŷn â sut y mae cyfrifoldebau Ysgrifenyddion y Cabinet yn cyd-fynd â chyfrifoldebau'r Gweinidogion a beth yw sefyllfa bresennol y cyllidebau.[20]

35. Cadarnhaodd Ysgrifennydd y Cabinet ei fod yn barod i ddilyn y protocolau y cytunwyd arnynt yn flaenorol, gan gynnwys protocol y gyllideb y cytunwyd arni rhwng y Pwyllgor Cyllid blaenorol a'r Gweinidog Cyllid blaenorol. Dywedodd y gall fod yn anodd deall pan fo cyfrifoldebau Gweinidogion yn newid a phan fo cyllidebau'n cael eu had-drefnu a'u haddasu. Felly, yn y gyllideb atodol hon, roedd wedi sicrhau bod y wybodaeth yn y nodiadau esboniadol wedi'i chyflwyno mewn tablau sy'n dangos sut y dyrannwyd yr arian o gymharu â'r gyllideb flaenorol. Dywedodd y byddai'n ceisio parhau i ddarparu gwybodaeth yn y ffordd hon.[21]

36. Mewn perthynas ag arian canlyniadol Barnett, darparodd Jane Hutt AC, y Gweinidog Cyllid blaenorol, fanylion enghreifftiau unigol o arian canlyniadol Barnett a gafwyd yn sgil newidiadau i wariant adrannol Llywodraeth y DU ar adeg cyhoeddi cyllidebau drafft, terfynol neu atodol. Cadarnhaodd Ysgrifennydd y Cabinet y byddai'n parhau â'r arfer hwn.[22]

Safbwynt y Pwyllgor

37. Roedd y Pwyllgor yn falch o glywed Ysgrifennydd y Cabinet yn rhoi sicrwydd ei fod yn barod i ddilyn protocol y gyllideb y cytunwyd arno â'r Pwyllgor Cyllid blaenorol.

38. Mae'r Pwyllgor yn croesawu ymrwymiad Ysgrifennydd y Cabinet i dryloywder o ran darparu gwybodaeth gyllidebol a manylion symiau canlyniadol Barnett, cyn i gyllidebau atodol, drafft a therfynol gael eu cyhoeddi neu phan fo hynny'n digwydd. Roedd y tablau yn y nodyn esboniadol ar gyfer y gyllideb atodol hon yn ddefnyddiol wrth egluro'r newidiadau a wnaed o ganlyniad i ad-drefnu

---

[19] Cynulliad Cenedlaethol Cymru, y Pwyllgor Cyllid, Cofnod y Trafodion drafft, paragraff 16, 28 Mehefin 2016
[20] Cynulliad Cenedlaethol Cymru, y Pwyllgor Cyllid, Cofnod y Trafodion drafft, paragraff 64, 28 Mehefin 2016
[21] Cynulliad Cenedlaethol Cymru, y Pwyllgor Cyllid, Cofnod y Trafodion drafft, paragraff 65, 28 Mehefin 2016
[22] Cynulliad Cenedlaethol Cymru, y Pwyllgor Cyllid, Cofnod y Trafodion drafft, paragraff 67, 28 Mehefin 2016

portffolios y Gweinidogion. Er ei bod yn anoddach cymharu gwariant ar raglenni neu adrannau dros amser yn sgil y newidiadau hyn, mae'n bwysig iddynt fod ar gael er tryloywder, yn ein barn ni.

Argymhelliad 3. Mae'r Pwyllgor yn argymell y dylai Ysgrifennydd y Cabinet gyflwyno gwybodaeth i sicrhau ei bod yn bosibl olrhain dyraniadau i adrannau a phrosiectau mawr yn ystod tymor y Cynulliad hwn. Dylai hyn gynnwys galluogi cymariaethau i gael eu gwneud pan fydd portffolios Ysgrifenyddion Cabinet yn newid.

Cronfeydd wrth gefn Llywodraeth Cymru a heriau cyllidebol yn y dyfodol

39. Holodd y Pwyllgor Ysgrifennydd y Cabinet ynghylch y cronfeydd wrth gefn a ddelir yn y gyllideb atodol, a oedd yn uwch na'r arfer â £270 miliwn mewn cronfeydd refeniw cyllidol a £177 miliwn mewn cronfeydd cyfalaf wrth gefn. Mae hefyd £172 miliwn mewn cronfeydd refeniw anghyllidol.

40. Roedd Ysgrifennydd y Cabinet o'r farn bod hynny'n lefel resymol, ar y cam hwn, a hithau mor gynnar yn y flwyddyn ariannol. Dywedodd mai pwrpas cronfeydd wrth gefn yn y bôn yw gwneud yn siŵr bod Llywodraeth Cymru yn gallu delio â digwyddiadau annisgwyl yn ystod y flwyddyn, gan fod dyfodol ansicr iawn o'i blaen o safbwynt ei chyllidebau.[23]

41. Aeth yn ei flaen:

> "We have £3.5 billion of unallocated cuts from the last Chancellor's budget. This time last year…the Welsh Government had to cope with £50 million-worth of in-year revenue reductions from the Westminster Government, and we were able to deal with those by covering them from reserves, rather than requiring spending cuts to be made. If the £3.5 billion were all to land in Barnett-comparable areas, that would be £150 million taken out of the Welsh Government budget."[24]

42. Cyfeiriodd Ysgrifennydd y Cabinet at sylwadau Canghellor y Trysorlys y byddai datganiad yr hydref yn cynnwys cynnydd mewn trethi a thoriadau pellach o ran gwariant. Dywedodd yr Ysgrifennydd y Cabinet: "the need for a reserve is there for us to be able to mitigate some of those decisions and their impact on Welsh public services".[25]

Safbwynt y Pwyllgor

Argymhelliad 4. Mae'r Pwyllgor yn argymell y dylai Ysgrifennydd y Cabinet roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor am drafodaethau â Thrysorlys y DU ynghylch unrhyw benderfyniadau a allai arwain at newidiadau i gyllideb Llywodraeth Cymru yn y misoedd nesaf.

[23] Cynulliad Cenedlaethol Cymru, y Pwyllgor Cyllid, Cofnod y Trafodion drafft, paragraff 71, 28 Mehefin 2016
[24] Cynulliad Cenedlaethol Cymru, y Pwyllgor Cyllid, Cofnod y Trafodion drafft, paragraff 71, 28 Mehefin 2016
[25] Cynulliad Cenedlaethol Cymru, y Pwyllgor Cyllid, Cofnod y Trafodion drafft, paragraff 71, 28 Mehefin 2016

Tystion

Rhoddodd y tystion a ganlyn dystiolaeth lafar i'r Pwyllgor ar y dyddiad a nodir isod. Gellir gweld trawsgrifiad llawn o'r sesiwn dystiolaeth lafar yn **www.senedd.cynulliad.cymru/mgIssueHistoryHome.aspx?IId=15047**

Dydd Mawrth, 28 Mehefin 2016

Enw	**Sefydliad**
Mark Drakeford AC	Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a Llywodraeth Leol
Gawain Evans	Cyfarwyddwr Cyllid, Llywodraeth Cymru
Matt Denham-Jones	Dirprwy Gyfarwyddwr Rheolyddion Ariannol, Llywodraeth Cymru